

แป้งผัดหน้า

การใช้แป้งทาหน้าหรือแป้งผัดหน้ามีมานานแล้ว สำหรับประเทศไทย ตัวอย่างที่เห็นชัด ได้แก่ การใช้แป้งดินสอพอง แป้งกระแจะ หรือแป้งรำ ผสมน้ำหรือน้ำหอมทาหน้าให้ขาวนวล แป้งที่ใช้ ผัดหน้ามีวิวัฒนาการเรื่อยมาทั้งรูปแบบ สีกลิ่น ตลอดจนการเพิ่มลักษณะพิเศษมากมาย มีจำหน่าย หลากหลายรูปแบบ และราคาหลายระดับ

►คุณสมบัติที่ดีของแป้งผัดหน้า

1. สามารถกลบเกลื่อนหรือปกปิดร่องรอยหรือส่วนที่ไม่สวยงามของผิวหนังได้เป็นอย่างดี เช่น รอยด่างดำ
2. มีความเกาะติดกับผิวหนังได้ดี ไม่หลุดออกง่าย
3. ตกแต่งสีผิวให้สวยงามสดใส
4. สามารถลดความมันบนใบหน้าโดยเฉพาะบริเวณจมูกและบริเวณรอบๆจมูก แต่ตกแต่งสี ผิวได้เหมือนเดิม

►ส่วนประกอบของแป้งผัดหน้าและวัตถุดิบที่ใช้

แป้งทาหน้าหรือแป้งผัดหน้าในยุคปัจจุบัน มีส่วนประกอบแป้งและวัตถุดิบที่ใช้ไม่ต่างกันมากนัก โดยหลัก ๆ แล้ว จะประกอบด้วย

1. ส่วนที่ทำหน้าที่ปกปิด (Covering Powder) เป็นผงวัตถุดิบที่มีคุณสมบัติปกปิดร่องรอย หรือรอยด่างดำของผิวหนัง ตัวอย่างเช่น Light kaolin , zinc oxide, titanium dioxide เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ต้องมีคุณภาพดีทั้งในเรื่องของคุณสมบัติ ความละเอียด และความบริสุทธิ์
2. ส่วนที่ทำให้ผงแป้งเกาะติดผิวหนัง (Adhesives) เป็นส่วนประกอบที่ช่วยให้ผงแป้งติดกับ ผิวหน้าได้ดีขึ้น ที่นิยมคือ talcum, magnesium stearate และ zinc stearate (นิยมใช้ มาก) ปริมาณที่ใช้ประมาณ 3-10% หากใช้มากเกินไปจนไปอุดตันรูขุมขน อาจทำให้มีลักษณะระคายเคือง หรือ กระจกต่าง

การเพิ่มคุณสมบัติที่ทำให้ผงแป้งติดผิวหนังอาจเพิ่มสารในกลุ่มที่มีคุณสมบัติทำให้ผิวหนังนุ่มชุ่มชื้น (emollient) ตัวอย่างเช่น cetyl alcohol, stearyl alcohol, glyceryl monostearate, magnesium myristate, petroleum jelly หรือ mineral oil ซึ่งใช้ประมาณ 0.5-2%

3. **ส่วนที่ช่วยดูดซับ (Absorbence)** การดูดซับเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของแป้งทาหน้าที่จะช่วยดูดซับเหงื่อ น้ำมัน หรือของเหลวที่ถูกขับออกมา สารส่วนประกอบที่มีคุณสมบัติดูดซับ ต้องสามารถดูดซับเหงื่อหรือความมันบนใบหน้าได้ดี แต่ขณะเดียวกันยังคงไว้ซึ่งคุณสมบัติที่ดีในการปกปิดร่องรอยของผิวหนังด้วย สารที่มีคุณสมบัติดูดซับได้แก่ Kaolin, แป้ง (starch), calcium carbonate, magnesium carbonate, talcum, magnesium trisilicate, silica, polystyrene microsphere ซึ่งเป็น polymer ที่นิยมใช้ร่วมกับ talcum, kaolin, zinc oxide, หรือ stearate salt เพื่อเพิ่มคุณสมบัติที่ดีของแป้งทาหน้า ทั้งเรื่องการเกาะติดผิวหนัง การปกปิดผิว และมีคุณสมบัติดูดซับที่ดี
4. **ส่วนที่ทำให้ลื่นผิว (Slip)** สารที่มีคุณสมบัติให้ความลื่นต่อผิวที่นิยมใช้คือ ทาลคัม (talcum) แต่มีข้อควรระวังในเรื่องการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง tetanus spores.
5. **ส่วนที่ทำให้ใบหน้าแลดูเนียน หรือเปล่งปลั่ง** สารส่วนนี้จะทำให้ใบหน้าเรียบนวล หรือบางตำรับอาจมีประกายเล็กน้อย ทำให้ใบหน้าแลดูเปล่งปลั่ง สารที่ใช้ได้แก่ silica, rice starch, powder silk.

► ชนิดของแป้งผัดหน้า

1. **แป้งฝุ่น** เป็นผงแป้ง ส่วนใหญ่บรรจุในกระปุกพลาสติกหรือขวดแก้ว เวลาใช้ต้องใช้พัฟฟ์และแป้งทาให้ทั่วใบหน้า อาจทาหน้าโดยตรง หรือทาทับล้างจากใช้รองพื้นแล้วแบ่งได้เป็น 2 แบบ
 1. **ชนิดสีใส (Translucent)** เป็นแป้งฝุ่นที่มีความทึบแสงน้อย เมื่อทาที่ผิวหนัง จะเรียบเนียนเป็นธรรมชาติ แต่มีข้อเสียคือ ต้องทาซ้ำบ่อยๆ
 2. **ชนิดธรรมชาติ** เป็นแป้งฝุ่นที่มีความทึบแสงพอสมควร เมื่อทาแล้วจะมองเห็นความขาวของเนื้อแป้งที่ฉาบอยู่ที่ผิวหนัง
2. **แป้งอัดแข็ง** เป็นผงแป้งฝุ่นที่อัดแน่นอยู่ในภาชนะอลูมิเนียม หรือภาชนะพลาสติก บรรจุในตลับพลาสติก ส่วนใหญ่จะมีกระจกอยู่ด้วย เพื่อให้สะดวกต่อผู้ใช้ แป้งอัดแข็ง อาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ
 1. **แป้งอัดแข็งชนิดธรรมชาติ** อาจใช้พัฟฟ์และที่แป้งแล้วทาหน้าโดยตรงหรือทาทับล้างจากใช้รองพื้น
 2. **แป้งอัดแข็งแบบใช้น้ำ** ชนิดนี้เนื้อแป้งจะถูกอัดแน่นแข็งมากกว่าแป้งอัดแข็งชนิดธรรมชาติ ในการใช้จะใช้ฟองน้ำชุบน้ำและที่เนื้อแป้งแล้วทาผิวหนัง ส่วนใหญ่จะทาโดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องใช้รองพื้น หรืออาจใช้ทาทับล้างรองพื้นได้

การใช้แปรงอัดแข็ง ค่อนข้างจะสะดวกแต่แปรงอัดแข็งที่ออกจำหน่าย จะมีสีให้เลือกน้อยกว่าแปรงฟัน โดยทั่วไปจะมีให้เลือกประมาณ 4 สี ในการเลือกใช้เช่นเดียวกับแปรงฟัน คือเลือกสีที่ใกล้เคียงกับสีผิว หรือให้เข้มกว่าสีผิวหน้าเล็กน้อย ปัจจุบันมีแปรงอัดแข็ง ชนิดที่เรียกว่า 2-WAY CAKE คือ ใช้น้ำก็ได้ ใช้น้ำก็ได้ ซึ่งสะดวกต่อผู้ใช้งาน

►การใช้แปรงฟัน

แปรงฟัน โดยทั่วไปเมื่อผลิตรายจำหน่ายจะมีได้หลายเฉดสี การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ถ้าต้องการความเนียนเป็นธรรมชาติ ควรเลือกแบบสีใส (translucent) หรือถ้าต้องการความขาวของเนื้อแปรงที่ปกปิดผิวหน้า ให้เลือกชนิดแปรงฟันธรรมดา ►ในการเลือกสีของแปรงฟัน ควรเลือกสีที่ใกล้เคียงสีผิวหน้ามากที่สุด หรือให้สีคล้ำกว่าสีผิวเล็กน้อย

►ในการใช้หากต้องการความเป็นธรรมชาติ อาจไม่ใช้รองพื้น แต่จะต้องทาแป้งบ้างเบาๆ ในกรณีที่ต้องการให้ติดผิวหน้าได้นาน ปกปิดร่องรอยได้ดีขึ้น อาจใช้ทาทับหลังใช้รองพื้น

►การปรากฏสีที่ผิวหน้าเมื่อใช้แปรงฟัน

เมื่อใช้แปรงฟันไม่ว่าจะเป็นชนิดแปรงฟันหรือแปรงอัดแข็ง ความสวยงามที่ปรากฏอยู่ที่ผิวหน้า จะขึ้นกับหลายสาเหตุเช่น

1. ความทึบแสงของผงแปรง

- ในกรณีที่ใช้แปรงชนิดสีใส (translucent) จะไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากจะเป็นแปรงที่มีความทึบแสงน้อย เมื่อทาแล้วจะแลดูเป็นธรรมชาติ

- แปรงฟัน โดยทั่วไป จะมีความทึบแสงน้อยกว่า แปรงอัดแข็ง จึงแลดูเป็นธรรมชาติมากกว่า ยกเว้นในกรณีที่ใช้ผลิตภัณฑ์รองพื้นที่มีความทึบแสงมาก อาจทำให้ผิวหน้าขาวโพลนด้วยสีของแปรงได้

- แปรงอัดแข็ง เป็นแปรงที่เพิ่มสารในกลุ่มที่ทำให้ผงแปรงเกาะติดรวมตัวกันและอัดได้แน่นจะติดผิวหน้าได้ดีกว่า แต่จะแลดูเป็นธรรมชาติน้อยกว่า

- ความทึบของผงแปรงจะขึ้นอยู่กับสารส่วนผสม เช่นหากมีปริมาณของ Titanium dioxide มากจะทำให้ผงแปรงมีความทึบแสง ทำให้ผิวหน้าขาว ไม่เป็นธรรมชาติ แต่การที่มี Titanium dioxide ในปริมาณที่สูง ซึ่งเป็นสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารป้องกันแสงแดด โดย

การสะท้อนรังสี (Physical sunscreen) จะช่วยปกป้องผิวหน้าจากแสงแดดได้ในระดับหนึ่ง

- โดยทั่วไปแป้งผัดหน้าชนิดฝุ่น จะมีความทึบแสงน้อยกว่าชนิดอัดแข็ง โดยเฉพาะชนิดที่เป็นสีใส (Translucent) เมื่อทาผิวหน้าจะทำให้แลดูเป็นธรรมชาติมากกว่า

2. สีของแป้ง
3. ขนาดของอนุภาค ยิ่งเล็กมาก ผงแป้งละเอียด จะทำให้กลมกลืนกับผิวได้ดีขึ้น แต่จะเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
4. การกระจายตัวของแป้ง ขึ้นกับหลายสาเหตุ เช่น การทาผิวหน้าให้ทั่วหรือสม่ำเสมอมากน้อยเพียงใด การใช้รองพื้นอย่างสม่ำเสมอ หรือในกรณีที่เป็นแป้งอัดแข็งทั้งชนิดชุบน้ำและไม่ชุบน้ำ การใช้ฟองน้ำเกลี่ยผิวหน้าหนักเบาไม่เท่ากัน จะมีส่วนต่อการกระจายตัวของแป้งที่ผิวหน้า
5. ความหนาของแป้งที่ทา
6. สีผิวของผู้ใช้แป้ง

►แป้งผัดหน้าที่มีคุณสมบัติพิเศษ

1. แป้งผัดหน้าที่ผสมสารป้องกันแสงแดด เพื่อปกป้องผิวหน้ามิให้เป็นอันตรายจากแสงแดด ในกรณีที่ใช้สารป้องกันแสงแดดที่กำหนดเป็นสารควบคุม เช่น Benzophenone-3, Octyl-p-methoxycinnamate จัดเป็นเครื่องสำอางควบคุมที่ต้องแจ้งรายละเอียดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนผลิต หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร สำหรับแป้งผัดหน้าบางชนิดอาจใส่ Titanium dioxide ในปริมาณสูงเพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นสารป้องกันแดด กรณีที่ใช้ Titanium dioxide มีได้จัดเป็นสารควบคุม จึงเข้าข่ายเป็นเครื่องสำอางทั่วไป
2. แป้งที่อ้างสรรพคุณกันน้ำ โดยการใช้สารส่วนผสมและสีส่วนผสมผ่านการเคลือบสารบางชนิด เช่น Silicone, lecithin, collagen, chitosan และ perfluoromethyl phosphates ทำให้ไม่ละลายน้ำ ดัดผิวได้แบบสนิท ปกปิดร่องรอย และให้ความรู้สึกที่เบา

►คุณภาพมาตรฐานของแป้งผัดหน้า ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย

1. สารที่เป็นส่วนผสม ตัวอย่างเช่น

1.1 ส่วนประกอบพื้นฐาน โดยทั่วไป สารส่วนผสมหลักของแป้งผัดหน้าที่นิยมใช้ คือ Talcum, starch, titanium dioxide, zinc stearate สารเหล่านี้มีได้จัดเป็นสารควบคุมพิเศษ

หรือสารควบคุม แป้งทาหน้าส่วนใหญ่จึงจัดเป็นเครื่องสำอางทั่วไปที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียน และไม่ต้องแจ้งรายละเอียดแต่อย่างใด

1.2 สีที่เป็นส่วนผสม สีที่นิยมใช้คือ Iron oxides โดยทั่วไปจะไม่พบปัญหาสีที่ห้ามใช้ เป็นส่วนผสมในแป้งทาหน้า เนื่องจากเจดสีของแป้งทาหน้ามีประมาณ 3-4 เจด และสีที่ใช้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

1.3 วัตถุกันเสีย แม้ว่าแป้งทาหน้าจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่แห้ง แต่ก็ยังจำเป็นต้องใช้วัตถุกันเสียเพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปและในระหว่างการไว้

1.4 น้ำหอม จำเป็นต้องใช้เพื่อกลบกลิ่นที่ไม่ดีของสารส่วนผสม และให้กลิ่นที่ดีระหว่างที่ใช้

1.5 สารสำคัญที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ตัวอย่างเช่น

- สารป้องกันแสงแดด หากใช้สารที่ประกาศเป็นสารควบคุม แป้งทาหน้านั้นจะจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุม ต้องแจ้งรายละเอียดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนผลิตหรือนำเข้า
- สารช่วยเคลือบแป้งไม่ให้หลุดออกง่ายเมื่อถูกน้ำ

สารส่วนผสมแต่ละกลุ่มที่กล่าวข้างต้น ยังมีความแตกต่างในเรื่องของความปลอดภัย หรือเกรดของผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น การใช้ผงวัตถุกันเสียแต่ละชนิดที่มีความละเอียดมีอนุภาคเล็ก จะมีคุณภาพในการใช้ดีกว่าชนิดที่มีอนุภาคขนาดใหญ่ และขณะเดียวกันราคาจะแพงขึ้น

2. กรรมวิธีและกระบวนการผลิต

ซึ่งขึ้นกับแหล่งผลิตแต่ละแห่ง โดยเฉพาะแหล่งผลิตใดที่ได้หนังสือรับรองมาตรฐานที่ดีในการผลิตคือ GMP (Good Manufacturing Practice) ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า เครื่องสำอางที่ผลิตได้ผ่านกระบวนการที่ดีในการผลิต มีผลถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์นั้นด้วย

3. อายุของผลิตภัณฑ์

แป้งผัดหน้าเป็นเครื่องสำอางที่มักจะแต่งกลิ่นอ่อนๆ ดังนั้นหากเป็นผลิตภัณฑ์ที่เก่าเกินไป น้ำหอมที่มีอยู่ไม่สามารถกลบกลิ่นวัตถุดิบที่ใช้ได้ นอกจากจะไม่หอมแล้ว บางครั้งก็มีกลิ่นที่ไม่ดีอีกด้วย กรณีนี้แก้ปัญหาก็ได้โดยในการซื้อแป้งผัดหน้า รวมทั้งเครื่องสำอางทุกชนิด ต้องตรวจสอบวันเดือนปีที่ผลิตซึ่งกฎหมายบังคับให้ต้องแจ้งไว้ที่ฉลากของเครื่องสำอางทุกประเภททุกชนิด หากผลิตภัณฑ์ใดไม่แสดงวันเดือนปีที่ผลิต อย่างที่ชื่อมาใช้ เนื่องจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่จริงใจ และไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค อายุของแป้งยังขึ้นอยู่กับการใช้ ตัวอย่างเช่น หากใช้พัฟฟ์ที่ไม่สะอาดและแป้งอาจทำให้กลิ่นแป้งเปลี่ยนแปลงหรือมีกลิ่นไม่ดี

►การเลือกซื้อแปรงผัดหน้า

เนื่องจากผิวหนังเป็นส่วนที่ละเอียดอ่อน และเป็นส่วนของร่างกายที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน การซื้อเครื่องสำอางที่ใช้กับผิวหนังจึงต้องพิถีพิถันและใส่ใจเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และปลอดภัยดังนี้คือ

1. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากภาษาไทยหรือข้อความฉลากภาษาไทย ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องแจ้งข้อความอย่างน้อย ดังนี้
 - (1) ชื่อเครื่องสำอาง และ/หรือ ชื่อทางการค้าของเครื่องสำอาง
 - (2) ประเภทหรือชนิดของเครื่องสำอาง
 - (3) ประเภทหรือชนิดของเครื่องสำอาง
 - (4) ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต ในกรณีที่ผลิตในประเทศ หรือ ชื่อผู้ผลิต ประเทศที่ผลิต ชื่อและที่ตั้งผู้นำเข้าในกรณีที่น่าเข้ามาจากต่างประเทศ
 - (5) วันเดือนปีที่ผลิต ข้อนี้สำคัญมาก ผู้บริโภคควรให้ความสำคัญให้มากที่สุด เพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการที่ไม่มีคุณธรรม และไม่จริงใจ
 - (6) วิธีใช้เครื่องสำอาง
 - (7) ปริมาณสุทธิ
 - (8) คำเตือน (กรณีที่เป็นเครื่องสำอางทั่วไป กฎหมายไม่ได้บังคับว่าต้องมีคำเตือน)กรณีแปรงผัดหน้าที่อ้างสรรพคุณป้องกันแสงแดด ซึ่งมีส่วนผสมของสารป้องกันแสงแดดที่เป็นสารควบคุม ต้องแสดงคำเตือนตามประกาศฯ และต้องแจ้งส่วนประกอบของสารควบคุมและครั้งที่ผลิตด้วย
2. คำถามที่พบอยู่เป็นประจำของการเลือกซื้อแปรงผัดหน้า คือ แปรงผัดหน้าผลิตจากต่างประเทศจะมีคุณภาพดีกว่าแปรงผัดหน้าที่ผลิตในประเทศหรือไม่ ประเด็นนี้ตอบได้ 2 กรณี คือ
 - 2.1 ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่แสดงข้อความฉลากภาษาไทยครบถ้วน สามารถวางใจได้ระดับหนึ่ง หลังจากนั้นเมื่อใช้แล้วหากเหมาะกับผิวของผู้ใช้ และไม่เกิดการแพ้ ก็สามารเลือกซื้อได้ตามความเหมาะสม แต่หากเกิดการแพ้หรืออาการไม่พึงประสงค์ใดๆ ให้หยุดใช้
 - 2.2 แปรงผัดหน้าที่ผลิตขายในประเทศไทยนั้น สูตรพื้นฐานเหมาะกับผิวของคนไทย เหมาะกับสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน ภูมิแห้ง และน้ำมันเล็กน้อย ส่วนแปรงที่ผลิตจากประเทศยุโรปจะเหมาะกับผู้ที่ผิวหน้าแห้งมาก ซึ่งเป็นไปตามสภาพอากาศของยุโรป

3. ชื่อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในสภาพดี และชื่อจากแหล่งจำหน่ายที่น่าเชื่อถือ

บรรณานุกรม

- ▶ กองควบคุมเครื่องสำอาง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, แป้งผัดหน้า, นานาสาระเรื่องเครื่องสำอาง หน้า 69-75, 2540
- ▶ ราชกิจจานุเบกษา 110 ตอนที่ 26 "ประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอาง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2536) เรื่อง ฉลากของเครื่องสำอาง" กทม. โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2536
- ▶ ราชกิจจานุเบกษา 113 ตอนที่ 51 ง "ประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอาง ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2539) เรื่อง ฉลากของเครื่องสำอาง (ฉบับที่ 3)" กทม. โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539

1. ความรู้เกี่ยวกับแป้งทาหน้า

แป้งทาหน้าเป็นเครื่องสำอางที่ใช้ทาผิวหน้าโดยตรง หรือทาทับบนใบหน้าที่รองพื้นเรียบร้อยแล้วก็ได้ แป้งทาหน้าที่ดีจะมีคุณสมบัติทาได้ง่าย กระจายตัวได้ดี ปกปิดริ้วรอยเล็กน้อยได้ สามารถจัดความมันบนใบหน้า เมื่อทาแล้วแลดูเป็นธรรมชาติ แป้งทาหน้าจึงประกอบด้วยสารที่มีคุณสมบัติต่างๆ เช่น สารที่มีคุณสมบัติในการเคลือบคลุมผิว สารดูดซับความมันและเหงื่อ ทำให้ติดผิวได้ดี แลดูผิวเนียน เรียบ สารช่วยให้สีทนทาน และมีการผสมสีลงไปเพื่อให้ได้สีที่กลมกลืนกับสีผิวของผู้ใช้ เนื่องจากแป้งทาหน้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ค่อยก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ ส่วนใหญ่จึงจัดเป็นเครื่องสำอางทั่วไป การเลือกซื้อควรพิจารณาจากความน่าเชื่อถือของแหล่งที่ขาย ผลิตภัณฑ์ควรมีสภาพปกติ เรียบร้อย และที่สำคัญคือมีฉลากภาษาไทยที่ระบุสาระสำคัญไว้อย่างครบถ้วน ได้แก่ ชื่อเครื่องสำอาง, ประเภทหรือชนิด, ส่วนประกอบสำคัญ, ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต, วันเดือนปีที่ผลิต, วิธีใช้ และปริมาณสุทธิ